



vrije Universiteit amsterdam

**Centrum voor Kerk en Recht  
VU Amsterdam**

**Symposium *De comeback van de bisschop?*  
Maandag 18 mei 2009 aan de Vrije Universiteit te Amsterdam**

Is het ambt van bisschop bezig met een comeback? Na het verschijnen van het meest invloedrijke rapport van de theologische commissie Faith and Order van de Wereldraad van Kerken *Baptism, Eucharist and Ministry* (BEM) lieten diverse protestantse theologen publicaties over het bisschopsambt het licht zien. Het BEM-rapport beval het ambtsmodel van de Vroege Kerk (bisschop-presbyter-synode) aan bij alle kerken.

Hoe is de stand van zaken aan het begin van de eenentwintigste eeuw, in een kerk en een samenleving die roepen om sterk leiderschap? Wat betekent dit voor de overige ambten, ambtsdragers en ambtelijke vergaderingen? Gaan een bisschop en een bisschopsambt niet ten koste van de autonomie van de plaatselijke gemeente en de mondigheid van gemeenteleden? Is een episcopaal element wel te verenigen met presbyteriaal-synodale of met een congregationeel-independentistische kerkstructuur? En hoe zou dat dan moeten vorm krijgen? Of nog anders, hoe moet persoonlijk leiderschap met collegiaal leidinggeven worden gecombineerd? Zijn daar voorbeelden van en zijn er modellen ontwikkeld? Gaat een bisschopsambt niet ten koste van de autonomie van de plaatselijke gemeente? Zijn de ordinaties van hen die niet bevestigd zijn door de bisschop nog wel geldig?

Voor dit symposium hebben een zevental sprekers toegezegd die deskundig zijn op ondermeer rechtshistorisch, ambtstheologisch, ecclesiologisch en oecumenisch-kerkrechtelijk terrein.

**Sprekers:** prof. dr. R. Roukema, prof. dr. C. Coppens, prof. dr. A. W. J. Houtepen, dr. J. Kronenburg, mgr. dr. D. J. Schoon (oud-katholiek bisschop), dr. C.L. van den Broeke en dr. H. A. Bakker.

**Datum en tijd:** maandag 18 mei 2009, aanvang 10.30u., einde omstreeks 15.30u.

**Plaats:** Vrije Universiteit, Hoofdgebouw, Agora zaal 3, de Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam. Symposiumprijs (incl. lunch en documentatie) : € 75, € 25 voor studenten.

**Aanmelding** (tot 11 mei 2009) geschiedt door overmaking van de symposiumprijs naar Postbankrekening 95.92.981 ten name van Centrum voor Kerk en Recht te Utrecht o.v.v. 'Symposium 2009'. Aanmelden op andere wijze kan eventueel ook: meld u dan aan bij mr. drs. T. Van Kooten, Vondellaan 128, 3521 GH Utrecht, tel. 030-2877000, fax: 030-2877001, e-mail: [symposium@kerkenrecht.nl](mailto:symposium@kerkenrecht.nl)

**Inlichtingen over het symposium** bij dr. C. van den Broeke, tel. (tot 20 april 2009) : 0118 563084 (vanaf 20 april 2009) 072 5614043 of [c.van\\_den\\_broeke@th.vu.nl](mailto:c.van_den_broeke@th.vu.nl)

Centrum voor Kerk en Recht VU Amsterdam  
Symposium *De comeback van de bisschop?*  
Maandag 18 mei 2009 aan de VU

**Het programma:**

- 10:30–10:35 opening                    dagvoorzitter dr. C. van den Broeke
- 10:35–11:00 spreker 1                **prof. dr. R. Roukema**, *De bisschop in de oude kerk*
- 11:00–11:25 spreker 2                **prof. dr. C. Coppens**, *Episcopus habet claves. Een middeleeuwse visie op het ambt.*
- 11:25–11:40 koffie/thee
- 11:40–12:05 spreker 3                **prof. dr. A. W. J. Houtepen**, *Het kerkelijk ambt in oecumenisch perspectief*
- 12:05–12:30 spreker 4                **dr. J. Kronenburg**, *Op zoek naar een oecumenische bisschop*
- 12:30–12:45 reacties
- 12:45–13:30 lunch
- 13:30–13:50 spreker 5                **mgr. dr. D. J. Schoon**, *Het bisschopsambt in de oud-katholieke traditie*
- 13:50–14:10 spreker 6                **dr. C. van den Broeke**, *De classicae bisschop. Een presbyteriaal-synodale benadering*
- 14:10–14:25 koffie/thee
- 14:25–14:45 spreker 7                **dr. H. A. Bakker**, *De bisschop is van beneden, niet van boven: een congregationalistische benadering*
- 14:45–15:20 forum
- 15:20–15:30 afronding en sluiting
- 15:30–16:30 borrel

## **Personalia**

Prof. dr. R. Roukema is hoogleraar Nieuwe Testament aan de Protestantse Theologische Universiteit, vestiging Kampen

Prof. mr. dr. E. C. Coppens is hoogleraar Geschiedenis van het Canoniek Recht aan de Radboud Universiteit te Nijmegen

Prof. dr. A. W. J. Houtepen was tot 2004 hoogleraar Oecumenische Theologie aan de toenmalige faculteit Godgeleerdheid en directeur van het Centrum voor Interculturele Theologie, Interreligieuze dialoog, Missiologie en Oecumenia (IIMO) aan de Universiteit Utrecht

Dr. J. Kronenburg is emeritus-predikant in de Protestantse Kerk in Nederland  
Mgr. dr. D. J. Schoon is bisschop van Haarlem van de Oud Katholieke Kerk van Nederland

Dr. C. van den Broeke is universitair docent Religie, Recht en Samenleving aan de Faculteit der Godgeleerdheid VU Amsterdam, voorzitter van het Centrum voor Kerk en Recht VU Amsterdam en predikant

Dr. H. A. Bakker is als docent theologie en historische theologie verbonden aan de Christelijke Hogeschool Ede (en het lectoraat Gemeenteopbouw), het Seminarium van de Unie van Baptistengemeenten in Nederland en is als onderzoeker verbonden aan het Centrum voor Patristisch Onderzoek (VU) en het CERT (Center for Evangelical and Reformation Theology, VU).